

સ્વચ્છતા સ્થાપી

કળિયુગ કાવ્યમાળા.

રચી, છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
વૈવ સોમચંદ જોડાલાલ.

ડૃ. વાળની પોળમાં ખારાકુવાની પોળ-અમદાવાદ.

સર્વ હુક્ક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

ચાંથી ચતુરાઈ ઘટે, ઘટે વીર્ય ને વાન;
બીડી તો છુરૂ કરે, આયુષ્યને નુકશાન.

આવૃત્તિ ૩ છ મિત ૨૦૦૦

સંવત ૧૯૭૭ ને ૧૯૭૯.

શ્રી જૈન વિદ્યાવિજ્ઞા પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. પોપટલાલ
અમદાવાદમાં છાપ્યું. ડૃ. રીચીરોડના પુલ નીચે.

નંબર ૧૧૬-અમદાવાદ.

કોમિત ૩. ૦-૧-૦

૮૪૨૦

કોણ વીર ભારતમાં એવો કરે કાળ ને દેશ નીકાલ.

સવૈયા.

કુસંગતથી થાય ખરાબી સારા વસ્ત્રપર ડાગ જણાય;
 મોહ સ્વાદ અને દેશ વખ્યાથી જીવો મૃત્યુ વહેલું થાય.
 હતભાગી ભારતને તુસે ફેશનરૂપી કળી કાળ;
 કોણ વીર ભારતમાં એવો કરે કાળ ને દેશ નીકાલ.
 માન તજીયું જ્ઞાન ભુલાવ્યું ગૌરવનું આણું અવસાન:
 હતો હિંદ મસ્તાન જ્ઞાનમાં આજ ગણે છે સૌ નાદાન.
 દાનો દુશ્મન સારો જગમાં ફેશનવાદ કરે ભુંડા દાલ;
 કોણ વીર ભારતમાં એવો કરે કાળ ને દેશ નીકાલ.
 બીખ, બીમ, પ્રાકર્મી ધનંજય જેની પુકે ફાટે પહાડ:
 સમર ક્ષેત્રના શૂરા સૈનીક સમર પૃથુ કયાં વીર પ્રતાપ.
 ભારત રત્ન હતા દીગ વીજયો ખન્યા ખાપડા તેના ખાળ;
 કોણ વીર ભારતમાં એવો કરે કાળ ને દેશ નીકાલ.
 કોશ ચાલતાં શ્વાસ બરાયે પચે ન ખાધું અન્ન પાશીર:
 ખેં ખેં કરતાં ખસે પાસણી વૈદરાજ નીત આવે ઘેર.
 ખળ્યું ખીજ ઉગે નહીં રહેજે આજ ઉગેલું મરશે કાલ;
 કોણ વીર ભારતમાં એવો કરે કાળ ને દેશ નીકાલ.
 ભાષ બણ્યા તો પરણ્યા છીએ મોટપ મોટી એમાં આજ;
 લાલચ વશ થઈ કરે કળેડાં જાણે જીત્યું જગતુ રાજ.
 પાછળથી ભવેડો થાયે દાની દુનીયાં જીએ તાલ;
 કોણ વીર ભારતમાં એવો કરે કાળ ને દેશ નીકાલ.
 છોકરો ભણવા જાય નિશાળે ખી. એ. પદની છે ઉર આશ;
 જીગલ ખાલુડાં રમે ખારણે ખાળસવનો ઠીક પ્રકાશ.
 ખાળ લગ્ન રૂપ યજ્ઞ કુંડની સમીપ હોતા બધા અણધ,

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૪૨૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડિપ્લોમા ડાલ્યમાન

વિષય ૬-૧૧

આહુતી દે બાળ લગ્નની કર્મ યાય છે ધર્મ વીરહ.
કન્યાવિક્રયથી વ્યભિચાર વધ્યો છે ચશે હોદ તણા બે હાલ;
કાણુ વીર ભારતમાં એવો કરે કાળ ને દેશ નીકાલ.

મોક્ષ ગણીએ સુખતા નેમ ગણીએ બહેમ;
સુધરેલી શાળા વીધે સ્વચ્છંદ ગણીએ પ્રેમ.

ગઝલ.

હું થઇ ધણી હુશીઆર, બણી સુધરેલી શાળામાં.
પ્રથમ શીખી ભૂખાતાં, પછીથી ચા' ટીરીન કરતાં;
સારા અક્ષરો લખતાં, બણી સુધરેલી શાળામાં.
વાક્યની જોડણી કરતાં, સીખી સરવાળા ગણતાં;
વળી ઇતિહાસને જુગોળ, બણી સુધરેલી શાળામાં.
કો'દો રાધતાં જમતાં ન શીખ્યાં પતિને પીરસ્તાં;
પતિ સાથે શીખ્યાં કરતાં, બણી સુધરેલી શાળામાં.
ગુણાકારને ગણતાં, શીખ્યાં બાદ બાકી કરતાં;
સર્ગના પ્રેમને તજતાં બણી સુધરેલી શાળામાં.
સૈકહેન્ડને કરતાં, સ્વામીનો હક માગી લેતાં;
બેસતી બંગડીઓ પહેરતાં, બણી સુધરેલી શાળામાં.
જોને સ્વચ્છંદતા ગણીએ, અમે તે પ્રેમને ગણતાં;
છુટથી કાગળો લખતાં, બણી સુધરેલી શાળામાં.
મધુરી ભાષાઓ બોલતાં, શીખ્યાં પતિને પજવતાં;
પ્રભુને ઠગવા શીખ્યાં, બણી સુધરેલી શાળામાં.

માન ગયું દાનજ ગયું, નિતી જતાં બહુ શોક;
દેશી દુશ્મન થઈ પડ્યા, કાન ધરે બે કોક.

ભણીને ભુલા પડ્યા.

ભણ્યા અમે બહુ ખંતથી, કાષ્ઠ નોકરી રાખોર;	
ભણ્યા અમે બહુ ખંતથી. એ—ટેક.	
મેટ્રીક એમે એમમરિ, ભુવો ખી, એ થયા પાસર;	
રાત દીવસ મહેનત કરી, નોકરી મેળવવા ખાસર.	ભણ્યા.
યસ નોન ગોટપીટ કરતરિ, અમે શીખ્યા બહુ ભારીર;	
ફેશ પહેર્યો શોભતો, અમારી ભુવો હુંશીઆરીર.	ભણ્યા.
હુબર અમે નથી શીખીઆરે, નથી તેની નીશાળર;	
છતિલાસ ભુગોળ વીગેરે, અમે શીખ્યા તત્કાળર.	ભણ્યા.
ભણુનારા જેમ વધીઆરે, તેથી લેશન વધ્યા આજર;	
અસ્મા આંખે આવીઆ, પાકી ગયા મગજર.	ભણ્યા.
સરકાર નોકરી આપેછેર, પણ વધુ ક્યાંથી લાવેર;	
એક જગ્યા ખાલી પડતાં, પચી પચા અરજી આવેર.	ભણ્યા.
અમને માન સૌ આપતારે, તમે થયા વીદાનર;	
નોકરીઓ અમે શોધીએ, એવા બન્યા નાદાનર.	ભણ્યા.
રજવાડામાં મળે નોકરીર, જેને વગવસીલોર;	
વિદ્યાને માન નથી આપતા, જોછએ વસુ વસીલોર.	ભણ્યા.
તેથી અમે ટેલ નાખીએર, કાષ્ઠ નોકરી રાખોર;	
નહીતો નોકરી અપાવો તો, ઉપકાર માનીએ આખોર.	ભણ્યા.
હુન્નર સીખવા જોછએર, વળી ખાવા જોછએ દામર;	
પૈસા ક્યાંથી લાવીએ, રજવા પૈસા કેમર.	ભણ્યા.
નોકરી વીના નથી સુઝતુર, જીંદગી એળે જાયર;	
અડધી કાઢી ભણુતરમાં, બાકી બન વીના ધોવાયર.	ભણ્યા.
આગેવાનો હુન્નર કાઢવારે, સૌને ઉપદેશ કરતારે;	
કહેનારા નથી કરતા, તાલીઓ પાઠી ધેર જતારે.	ભણ્યા.

શ્રીમંતો સુધ્ધ ગયારે, રજવાડા ક્યાથી જગેરે;
 બોલનારા બોલી રહ્યા, કેને હેયે વાગેરે.
 સોમચંદ કહે તમે સંભળોરે, નથી વિદ્યાને માનરે;
 બણીને જુલા પગા, નહીં સુણે કાંઈ કાનરે.

ભણ્યા-

ભણ્યા.

હોટલ વિષે.

ચા'યે ટાબ્બુ' શીરામણ ને બીડીએ ટાબ્યો હોકા;
 દેશને ટાળી લાજ મરજદ છત્રીએ ટાબ્યો પોકા.

હોટલમાં જમએ હેશિયારે, પડ્યો ચા'યનો સ્વાદરે;
 હોટલમાં જમએ હેશિયી. ટેક.

હોટલ હૈયાનો દાર છેરે, ચા જઠરાને ધારનાર;

બીડી છાતીનું તેજ છે, બન્ને વીર્યને તાવનાર.

ઉઠતાં બેસતાં બીડીઓરે, ઉપર બીસકુટ ચા'યરે;

ખોખુ' થયું ક્ષય રોગનું, થયો છાતીમાં દાદરે.

પહેલા પ્રહરમાં ઉઠતારે, લેતા પ્રભુનું નામરે;

આજ તો બીડી મુખમાં, કાંડી ધસતા તમામરે.

પાયખાનામાં બેશીનેરે, બીડી પીવે છે આજરે;

નાના મોટા સર્વે દેખાદેખી મુકી લાજરે.

ચાર આનાની ચા' બીડીઓરે, એક આનાનાં પાનરે;

પાંચ આના રોજ જોમએ, ઘણા પીવે છે વાષનરે.

ધંદી ચાટે ધરનાં છોકરારે, નથી ખાવાને અન્નરે;

દોરે હોટલ મને બહાલી, બલે ભુખે મરે તનરે.

રામ બીડીનું નામ છેરે, ચા' પ્રભુનું નામરે.

દેવ-મંદીર હોટલ છે, આલો જમએ તમામરે.

હોટલ.

હોટલ.

હોટલ.

હોટલ.

હોટલ.

હોટલ.

હોટલ.

ડોક્ટર વૈદ્ય હકીમનેરે, ગળ પડી ખીડી આયરે;
સામચંદ કહે હવે શું કરું, નથી મારો ઉપાયરે.

હોટલ.

જુનો જમાનો.

જુનો જમાનો વહી ગયોરે, આબ્યો નવો જમાનોરે;
જુનો જમાનો વહી ગયો. ટેક.

જે જે ગોપાળ મુખ બોલતારે, હતા ગવપાળકરે;
સાહેબજી મુખ ઉચારતા, બન્યા ઘોડાપાળકરે.

જુનો.

ઘેર ઘેર ગાયો પાળતારે, ખેતીવાળા પાળે બેંસોરે;
દુધ દહીંથી વાળુ કરતા, આજે સફરેટ દુધ છાશેરે.

જુનો.

દુધના સંચા થયા દેશમારે, તેમાં દુધ પીલાયરે;
માખણ મલક પરદેશમાં, દેશી કુચા ખાયરે.

જુનો.

ખેડુતાએ ખેતી મુકીનેરે, ગુલામગીરી કરવા માંડીરે;
ઉત્તમ ધંધો ખેતીનો, નીચે ધંધો નજર પહોંચાડીરે.

જુનો.

ધનવાનો કાઠારે ભરતારે, તમે કાઠીએ ભરતા અન્નરે;
રૂપીઆનું લાવી ખાવછો, એવો આબ્યો છે દીનરે.

જુનો.

દુકાળથી નહોતા ડરતારે, આજે રાજ દુકાળરે;
ઉપરથી ટાપટીપ રાખતા, અંદર પેઠાએ કાળરે.

જુનો.

ચરીરમાં તે પેસીનેરે, બેઠો પીવેછે લોહીરે;

ત્હોમે આંખો નથી ખુલતી, તમે ફેશનગ્રામ મોહીરે.

જુનો.

ઘોડા ગાડીઓ દોડાવતારે, બલે મોટરમાં બેસોરે;

નાણાં લોકોનાં જમે રાખીને, કંઈની ચાપણો ઝાળવશોરે.

જુનો.

હાટ ભાડે ધર ભાડેછેરે, જુવો વાણીવરને બ્યાજરે;

શેઠાણી ખેડાં લાપસી જમે, નથી દેવાળામાં ભાજરે.

જુનો.

કળીયુગ ઘેર ઘેર.

કળીયુગ ઘેરઘેર વ્યાપીઓરે, બજવે નવા નવા ખેલરે;
કળીયુગ ઘેરઘેર વ્યાપીઓ. ટેક.

ગુરુએ શાસ્ત્ર બણાવીઓરે, દીધુ વિદ્યાનું દાનરે;
ચેલે ગુરુની સેવા કરી, આપી ગાળાનું માનરે. કળીયુગ.

માઆપે ઉછેર્યો ખેટકોરે, મોટા થયે દેશ સુખરે;
પરજ્યા પછી થયો નારને, માઆપને દીધુ દુઃખરે. કળીયુગ.

સાસુ રસોડામાં રાંધતીરે, વહુ હીચકે હવા ખાયરે;
વહુને વશ ખેટા થયો, કે'તો નથી કાંપરે. કળીયુગ.

આપ દીકરાને નથી ખનતુંરે, માને દેહે માળરે;
સાસરીઆનો થઈ રહ્યો, કેને ઉછેર્યો ખાળરે. કળીયુગ.

નિર્ધનને ત્યાં છોકરાંરે, નથી ખાવાને ધાનરે;
ધનવંતને એકે નહી, ન્યાં ખાવાનું છે અન્નરે. કળીયુગ.

નીચ તણે ઘેર લક્ષ્મીરે, ઉચ અતિ રીખાયરે;
પાપી સુખને ભોગવે ધર્મી દુઃખે દુભાયરે. કળીયુગ.

નારી રૂવેછે ખાળનેરે, નથી થતો મને એકરે;
રાંડી રાંડને માય છે, કરે ગર્ભાપાત અનેકરે. કળીયુગ.

બગવાં પહેરે છે લુગડારે, મોટા ભક્ત કહેવાયરે;
કથા કીર્તન અતિ કરે, ભોળા જન ભોળવાયરે. કળીયુગ.

ખરા સાધુ જડતા નથીરે, ઢોંગી સાધુ પુજાયરે;
માલ મલીદા ખાયછે, ખરા વનદગ ખાયરે. કળીયુગ.

સોમચંદ કરે છે વીનતીરે, હવે થયો આડો આકરે;
સાધુ સુખરે તો સુછી સુખરે, તેમાં કેનો કાઢું વાકરે. કળીયુગ.

જુના રીવાજને જુનું માર્યું.

જુના રીવાજને જુનું મારીયુરે, પેઠા નવા રીવાજરે;

જુના રીવાજને જુનું મારીયું ટેક.

નારી પહેરે પોલકુરે, પહેરે જીણીરે વઝ;

શરીર બધું દેખાય છે, તેમાં જળાં છે સહજા.

જુના.

પહેરે ધોળા ધોળા ધાધરારે, નીચે ઝાઝી છે જુલરે;

વાંકી પાંથી પાડી પ્રેમદા, આળ્યો કળાયુગ હળાહળરે.

જુના.

હાથે ચુડી નથી શોભતીરે, પહેરે બંગડીઓ આજરે;

પર પુરૂષ કર આલતાં, નથી આવતી લાજરે.

જુના.

પહેરી સપાટ રોઝ મારતીરે, ચાલે ચમકતી ચાલરે;

અડધે માથે ઓઢતાં, નથી આવતી લાજરે.

જુના.

કાંટા નાકે નથી શોભતારે, ચુની પેરે છે નારરે;

ગયાં કક્ષાને કાંચળા, પેઠા પોલકાંનો રીવાજરે.

જુના.

જુના ઘાટ નથી શોભતારે, જોષએ નવા નવા ઘાટરે;

દરજી સોનીને કમાવવા, કેવો રચ્યો છે ઠાકરે.

જુના.

કુવે પાણી નથી ખેંચવારે, નહીં ધંટી તણાયરે;

ઘેર બેઠે પાણી આવતુ. સંચે લોટ દળાયરે.

જુના.

સવાર બપોર કે સાંજનોરે, પીવા જોષએ ચાયરે;

તે વીના કામ નથી સુઝતુ, રસોડાની માંધરે.

જુના.

સામુ સસરા જેહનીરે, નથી કાઢતી લાજરે;

ધણીને ધમકાવતી, કેમ કાંઈ લાગ્યા ન આજરે.

જુના.

ખાવા પીવાને ઓઢવારે, ખીજી કાંઈ ન કામરે;

ધણી કમાય કે ન કમાય, મારે જોષએ તમામરે.

જુના.

ધણી મુખનો સોજાંરે, નથી પહેરવાનો સોજાંરે;

સતી સ્ત્રી કોને કહીએ, તને સોજાં કશુજાંરે.

જુના.

વહુ દીકરી રાંડી રાંડનેરે, નહીં ઓળખો બાપરે;
 સરખુ હાંડવું ને સરખુ પહેરવું, સરખુ ઓલવાનું કાપરે. જુના.
 સોમચંદ કહે જગછચનેરે, હવે થયો આડો આંકરે.
 નજરે જોયું તેવું લખીયું, નથી તેમાં મારો વાંકરે. જુના.

ફેશનખાઇ.

ફેશનખાઇ પધારીયારે, તમે જુવો સાઇ આજરે;
 ફેશનખાઇ પધારીયાં. રેક.
 ફેનશી પહેર્યાં પોલકારે, ફેનશી સાડી અડધે માથેરે;
 પહેર્યાં ફેનશી ધાધરા, પાડી માથે આડી પાંથીરે. ફેશન.
 નાકે ચુની શોભતીરે, હાથમાં ફેનશી રૂમાલરે;
 કંઠે કુંચીઓનું જુમખું, જુવો ફેશનખાઇનો તાલરે. ફેશન.
 પગે સપાટો ઓપતીરે, કંઠ પહેરે છુટ આજરે;
 પાન ખીડી મુખે ચાવતી, જાય ઉભી બજારરે. ફેશન.
 ભણેલી ચશ્મા ચઢાવીનેરે, નજર માંડી નીહાળેરે;
 મડમ સરખી બની કની, ચાલે હસ્તે ચેરેરે. ફેશન.
 ઝીણાં પહેર્યાં લુગડારે, જેથી અંગ દેખાયરે;
 પર પુરૂષે અંગ દેખીયું, સતી નારી ન કહેવાયરે. ફેશન.
 રાંડી માંડી સરખી બનીરે, નહીં ફેશનમાં ફેરરે;
 નાકે ચુની કાચની બંગડી, નહીં પહેરે રાંડી નારરે. ફેશન.
 પહેરવા ઓઢવા ફરવારે, જેને આપી છે છુટરે;
 તેને બળીયાર, વળચો, સોમચંદ કહે છે બચીતરે. ફેશન.

ફેશન વળગી ભાઇને.

ફેશન વળગી ભાઇનેરે, તમે જુવો તેમના ફેશ રે;
ફેશન વળગી ભાઇનેરે. ટેક.

છેલ છખીલા ખનવારે, રોજ હળમની વધારીરે.

પાછળથી ફેનસી કાતરી, આગળ વાળ વધારીરે. ફેશન.

સેન્ટ લવન્ડર આરસીરે, માથે આંગળાનું તેલરે;

આગળ ઓળી પાડી પાંથીઓ, ભાઇ બન્યા તાલમેલરે. ફેશન.

માથે ટોપી ધાલી શોભતીરે, વળા પહેર્યું ખમીસરે;

ફ્રાટ પાટલુન પહેરીને, બોલે વેલ વેલ ધીસરે. ફેશન.

બુટ સ્ટોકીંગ ના ઉતરેરે, ફરતાં ધરમાં કે બહારરે;

રાખ્યો આડંબર ઇંગ્લીશ રીતનો, બન્યા ઇંગ્લેન્ડ બાળરે. ફેશન.

બરેણામાં ધડીઆળ છેરે, હાથે શોભે છે કફરે;

ગળે કલર નેકટાઇન, પહેરી મારે છે રોકરે. ફેશન.

બીડી સીઝર ચીરટનારે, સળગારી કાટયા ગોટારે;

પાનની બીડી આવતાં, ધરમાં વાળ્યા ગડબડ ગોટારે. ફેશન.

કેમ ! કળીયુગ નથી વ્યાપ્યો.

કેમ કળીયુગ નથી વ્યાપીયોરે, જુહુ બોલે નરનારરે;

કેમ કળીયુગ નથી વ્યાપીયો. ટેક.

ધર્મી કરમી નથી દેખતારે, મોટા વરત્યો જગમાં ફરરે;

અધર્મી અધડાય છે, આજ જુવો ઠેરેઠરરે. કેમ.

પતીવ્રતા (નારી) નથી દેખતારે, પરનરશું કરે નેહ;

મલીનતા વ્યાપી જગમાં, બગડ્યો સૌનો દેહરે. કેમ.

પાખંડીઓએ આધી પૂજીરે, આધી ધુતારે દેહરે;

અધર્મ ઝાઝો થાય છે, સહુજનમાં પેઠા કલેશરે.	ક્રમ.
ધણા સાધુએ માળા જપતારે, જરૂરી રમવા ઇચ્છું ચીતરે;	
શુદ્ધ રહી શું બજશે, નરકે પડવાની રીતરે.	ક્રમ.
નહાય નહીં ધણા સાધુઓરે, પ્રભુની સેવા કેવી હોયરે;	
સ્વધર્મનું મુળ જાણનાર, એવા નજરે દીઠા કોયરે.	ક્રમ.
દેશમાંથી દવ લાગીઓરે, દંભીક જનનું બારે ડાળરે;	
ગાદી છોડી કળાયુગમાં નરપતિ ધરશે હોળરે.	ક્રમ.
રઝપુતોનું શુર ધટીયુંરે, નહીં મેળવે રણમાં જીતરે;	
ખગીયા નીર્જળ થઇ રહ્યા, ભુમી થઇ છે નષ્ટરે.	ક્રમ.
દાર ધણો વપરાય છેરે. જિંદગી વર્ષમાં આજરે;	
નીચા કર્મોથી છુદ્ધી ખગડી, લોપી કુળની લાજરે.	ક્રમ.
પૃથ્વીમાંથી પાક ધટીયોરે, પૂરતો થાય નહીં વરસાદરે;	
નદીયો સુકાવા લાગી, મેલી સીધુએ મરજદરે.	ક્રમ.
દુધ ધટયું ગાય બેંસનુંરે, ઘોડાગાડીએ જોડાયરે;	
દુનીયામાં ઉલટું થાય છે, વધ્યો અસત્ય ઉન્માદરે.	ક્રમ.
પોતાના ધણીને ખવરાવતીરે, કંઈ નારીઓ ઝેરરે;	
એક ખીજની જોડે જાય છે, કળીએ કીધો કાળો ફેરરે.	ક્રમ.
બાર બોજ સૌનાં ધટીયારે, ધડ્યાં સગાનાં હેતરે;	
મા આપ ભુખે મરતાં, દીકરા બરે છે પેટરે.	ક્રમ.
નીચ ઉચ્ચમાં ફેર ના રહ્યોરે, વધ્યું હોટલનું જોરરે;	
ખાલી બબકા ખતાવતા નથી તનમાં તોરરે.	ક્રમ.

વીપ્રો સુધરે તો સૃષ્ટી સુધરે.

આહણો શીખ્યા બીખ માગતારે, કરમે રહ્યું પતરાણુરે;

આહણો શીખ્યા બીખ માગતા. ૨૬.

નહાવું ધોવું નથી ગમતુરે, નથી આચાર વીચારરે;

વેદના શાસ્ત્રો ન ભણ્યા, મુકી સંખ્યાને પુખ્તયરે, આહણો.

પુસ્તક પાનાં મુક્યાં પેટીમાંરે, મુક્યો ગાયત્રીનો પાઠરે;

વીપ્રે વહેપાર ઝાલીયો, ભજવે બીક્ષાનો ઠાઠરે. આહણો.

મુખે મંત્ર ઉચ્ચારતારે, આવતા દેવ સન્મુખરે;

મુખે આશીર્વાદ આપીને, દેતા સર્વેને સુખરે. આહણો.

ચાવે તમાકુ મુખથીરે બન્યા બીડીના પીનારરે;

દારૂ માંલો અને ભાંગના, હુવા શોખીન અપારરે. આહણો.

સૃષ્ટી વીપ્રો ધ્રુજવતારે, ધ્રુજે મોટા મોટા રાયારે;

તે વિપ્રો ચાલ્યા ગયા, હવે રહ્યા નમાયારે. આહણો.

જેશ જેનારા નથી જેશીઓરે, નથી પંડીતોના લેખરે;

સાત પેઢીનાં નામ બોળીયાં, ઉપર મારી છે મેખરે. આહણો.

ચા' પીવા હોટલમાંરે, જુવો વીપ્રો જાયરે;

સૌની સાથે બેસીને, પુરી સાક ભજ્યાં ખાયરે. આહણો.

પીતાંબર પહેરી નાહ્યા વીનારે, જાય જમવાને આજરે;

વીપ્રો રહ્યા છે નામના, લાકુ જમવાને કાજરે. આહણો.

વીપ્રોને દેવ સમ ગણતારે, પુજતા તેમના પાયરે;

વીપ્રો કહે તેમ કરતા, એવા વિપ્રો નથી કાંયરે. આહણો.

સોમચંદ કહે જગ ધક્કનેરે, લાખા લાખું જેટલા લેખરે;

વીપ્રો સુધરે તો સૃષ્ટી સુધરે, મારી વિધાનાએ મેખરે. આહણો.

બાળલક્ષ્મી નવ કરશો.

બાળલક્ષ્મી નવ કરશોરે, તેમાં પડશે વીધનરે;

બાળ લક્ષ્મી નવ કરશો. ટેક.

જો કદી જોડું તે ઉછરેરે, મળતો નાવે સ્વભાવરે;

આખી ઉમરમાં એહનો, દેખો દુઃખનો દેખાવરે.

બાળ...

મોટી ઉમરની બાળા થાય છેરે, જ્યારે ઉપજે અંકારરે;

તેના મુખની ગાળો, ખાય મા ખાપ ગોરરે.

બાળ...

સમજણ કાચી બાળાતણીરે. નહીં મન તેનું ઠારરે;

કહો તે કેમ કરાવીએ, આખા ભવનો કરારરે.

બાળ...

પંચને સાક્ષી રાખીનેરે, અમી રાખી જમાનરે;

શું સમજે નાનાં બાલુડાં, જોને જરીએ ન જાનરે.

બાળ...

માખાપની મુરખાઇનોરે, એતો છે આડો આંકરે;

વાંકું થયા પછી બોલતાં, કાઢે કરમનો વાંકરે.

બાળ...

હાલો સેવાની લાલચેરે, કંઈ પૈસા સેવા કાજરે;

આંખો મીચીને ઉડે કુવે, નાખે બાળાને આજરે.

બાળ...

બાર વરસની બાળીકારે, જણી કરશે શું ન્યાલરે;

કાં તો મરે એ બાળીકા, નહીં તો મરે તેનો બાળરે.

બાળ...

છોકરો નીશાળે બણતોરે, કાં તો મોઢ દાંડે રમતોરે;

બાળા પરણાવી બાળને, કેવું સુખ ભોગવતોરે.

બાળ...

કાર્યા બંધારણ તોડાવીયારે, જોવા પૌત્રનું મુખરે;

પુત્રનું સુખ શુભાવીયું, જુવો બાળ વીધવા દુઃખરે.

બાળ...

પાછળથી પરતાઇએરે, એવો કરીને અનર્થરે;

પાણી પીને ધર પુછતું, એથી સરે શું અર્થરે.

બાળ...

જેવું બી (ખેતરમાં) વવરાવશેરે, તેવું લણશે ભાષરે;

કાચા ખીના છોડવા, જુવો જાય છે ચીમરાધરે.

બાળ.

બાળ વીધવાનું દુઃખ દેખીનેરે, તમે કરશો વીલાપરે;

સૌમયદં કહે હવે શું કહું, પહેલાં મુક્યો ગળે કાપરે.

બાળ.

મળ્યાં છે આ ફેશનથી.

ગજલ.

સુખો સઘળાં સરસ રીતે મળ્યાં છે આ ફેશનથી,
મુકો છે લાજ અને મરગદ મળો છે છુટ મનગમતી;
સુધારાના થયા સાથી જુવોને આ ફેશનથી.
બધે ફેશન રહી છાઈ ગમેના તે વીના કાંઈ;
એકાં પીઓછો પાણી જુવોને આ ફેશનથી.
ફાવે તે ઢંગથી ફરવું નીડર થઈને નહીં ડરવું;
ફેરે તે મનથી કરવું જુવોને આ ફેશનથી.
નથી કોઈની મારે પરવા બન્યા છીએ અમે ગરવા;
અમે છીએ સદા નવરા જુવોને આ ફેશનથી.
થયા સદા ખોયા વહેપાર દલાલીનો આઁચો દી;
દીવાળાને દીપાવાને જુવોને આ ફેશનથી.

સુખી મેં કોઈના જોયા

ગજલ.

સુખો જોયાં મેં સરવેનાં સુખી મેં કોઈના જોયા.
સૃષ્ટીમાં સરવે છે દુઃખી કોઈના શેઠ છે રોગી;
શેઠાણી લહેર ઉડાવે સુખી મેં કોઈના જોયા.
કોઈના પુત્ર રાયગદા રડિમાં જઈને મ્હાલે;
કોઈ જુગારને ખેલી પિતાના નામને બોલે.
કોઈનો પુત્રના મટિ દેવી દેવલાં માને;

કાઠની બહેન દીકરીઓ રાંડીને ઘરમાં મ્હાલે.
 સુખો ભોગવવા માટે જન્મે આપણો રાખે છે
 રડાવી રાંડી રાંડીને દીવાળાં કૂંક કાઢે છે;
 દીકરીઓના લઈ પૈસા માખાપો સુખ ભોગવે છે,
 દીકરીઓતો ભલે રૂવે સુખી મેં કાઠ ના જોયા.
 આથે ઘણા દ્રસ્ટી ગાડી ઘોડા દોડવાને,
 થયા દ્રસ્ટી રૂવે બચ્યા સુખી મેં કાઠ ના જોયા.
 વહેપાર ખેલે છે વીમા ઉતરાવીને મોટા,
 અકસ્માતે ઉડાવે દહેર સુખી મેં કાઠના જોયા.

પૈસાનું ભજન.

પૈસા પૈસા પૈસા ત્હારી માયા જગતમાં ઝાઝીરે;	
નવ સમજે બાલકડાં ન્હાનાં તે પણુ પૈસે રાજીરે.	પૈસા.
સાધુ સન્યાશી બાવા લુવા તે પૈસાના રાગીરે;	
ચીત ચળે નર છોટા મોટા પૈસે નારી ભાગીરે.	પૈસા.
પાયે રાંટો અકલ ન છાંટો કેવો કદરૂપ લાગે રે;	
પણુ રઢીઆળો કહે રૂપાળો મોહ પૈસાનો વાગે રે.	પૈસા.
પૈસે ગણવું પૈસે બણવું પૈસા વીણુ સહુ ભામારે;	
ધ્યાર કરી બોલાવે પૈસે કાકા બાપા મામારે.	પૈસા.
બોલે મીઠા પૈસે ખોટા અમલમાં કર્યા ગોટારે;	
બગતુ ધ્યાન ધરીને બેઠા જોગી ભોગી લંગોટારે.	પૈસા.
શેઠ કહી સલામો ભરતા માનસહીત બોલાવેરે;	
તમ જેવા જગમાં ન દેખું પૈસાને લાડલડાવેરે.	પૈસા.
પૈસે ગાડી પૈસે ઘોડા પૈસે રત્નેહી જોડારે;	
ખરૂં અંતકરણથી નિરખ્યા સંતોષી નર થોડારે.	પૈસા.

હવે શું વાંચશો ?

મારું પોગળ.

અમૃતલાલ.

બાધા મારી મા લાડુ ઉપરથી ઉતરી દાળ ઉપર બા,
ખેડુત અને સ્કીટાટ બાબરભાઈ લણ્યા, ઘરબારી દુધ ચોખા
જમ્યા, વીદ્યાન જીતે કે ધનવાન જીતે, વકીલ મી. ઇસક-
લાલ આતે પુર્નલક્ષ કે પશ્ચાતાપ, બાદશાહી કુટુંબ, નેમ-
ચંદ શુભકાના ફંદમાં ફસાયા કે, તરસ્યો બ્રાહ્મણ, કાના
કુંભારની માટલી વગર ચાલશે નહી, બાપુ અમરસંગ ?
વગડે વગડે કારગતી ને ગામમાં એનું એ, આ' બીડી, દારૂ,
ખાંડ, કેસર, વીંગેરે તેર દ્રષ્ટાંતો બાધ દાયક લખાણ, રાગ-
રાગણીથી ભરપુર દરેક સ્ત્રી પુરુષો અને બાળકોને વાંચવા
લાયક, ગ્લેજ કાગળ ચોસઠ પાના મુળ કીંમત આઠ અ-
હતા તે ઘટાડી ફક્ત ચાર આના રાખી છે, બહાર ગ
વાળાએ પાંચ આનાની ટીકીટો બીડવી.

મળવાનું ઠેકાણું,

વૈદ્ય સોમચંદ જેઠાલાલ શાહ.

ઢાલની પોળમાં ખારાકુવાની પોળ.

ધ્યાન રાખજો.

થોડા વખતમાં ત્રણ આનામાં ફેશનબાઈ અને પાંચ
આનામાં સત્યવાન સાવિત્રી બહાર પડશે.

